

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 11 0 К 018755 17 Кж
Бања Лука, 30.3.2017. године

У ИМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ!

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија др Вељка Икановића, као предсједника вијећа, Горане Микеш и Даниеле Миловановић, као чланова вијећа, уз судјеловање записничара Софије Рибих, у кривичном предмету против оптуженог Р. В., због кривичних дјела тешког убиства из члана 149. став 1. тачка 1. и неовлашћене производње и промета оружја или експлозивних материја из члана 399. став 1. Кривичног закона Републике Српске, одлучујући о жалби браниоца оптуженог, адвоката К. С. из Б. Л., изјављеној против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 11 0 К 018755 16 К од 05.12.2016. године, након одржане сједнице вијећа, којој су присуствовали републички јавни тужилац Бранка Милошевић, оптужени и његов бранилац, донио је дана 30.3.2017. године,

ПРЕСУДУ

Одбија се, као неоснована, жалба браниоца оптуженог Р. В., те потврђује пресуда Окружног суда у Бањој Луци број 11 0 К 018755 16 К од 05.12.2016. године.

Образложење

Побијаном пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 11 0 К 018755 16 К од 05.12.2016. године, оглашен је кривом оптужени Р. В., због стицаја кривичних дјела тешког убиства из члана 149. став 1. тачка 1. Кривичног закона Републике Српске (у даљем тексту: КЗ РС), за које му је утврђена казна затвора у трајању од 15 (петнаест) година и неовлашћене производње и промета оружја или експлозивних материја из члана 399. став 1. истог Закона, за које му је утврђена казна затвора у трајању од 6 (шест) мјесеци, па је, примјеном члана 42. став 2. тачка 2. КЗ РС, осуђен на јединствену казну затвора у трајању од 15 (петнаест) година и 3 (три) мјесеца. На основу члана 44. став 1. КЗ РС, у изречену јединствену казну затвора, урачунато је вријеме проведено у притвору од 17.5.2016. године, па надаље. На основу члана 99. став 1. у вези са чланом 96. став 2. тачке а) и е) Закона о кривичном поступку Републике Српске (у даљем тексту: ЗКП РС), оптужени је обавезан да накнади трошкове кривичног поступка у износу од 3.159,00 КМ и паушала у износу од 150,00 КМ. На основу члана 108. став 3. ЗКП РС, оштећени, са имовинскоправним захтјевом, упућени су на парницу. На основу члана 62. у вези са чланом 399. став 7. КЗ РС, оптуженом је изречена мјера безбједности одузимања предмета-ватреног оружја, пушке М-48, калибра 7,9 мм, фабрички број ... и два пушчана метка, калибра 7,9 мм.

Против наведене пресуде жалбу је, благовремено, изјавио бранилац оптуженог, адвокат К. С. из Б. Л., због битне повреде одредаба кривичног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, повреде Кривичног закона, одлуке о кривичној санкцији и одлуке о трошковима кривичног поступка са приједлогом да се побијана пресуда преиначи (није прецизирано у ком правцу) или укине и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење или одреди одржавање претреса пред другостепеним судом.

Аргументи из образложења жалбе, изнесени су у прилог тврдњи да је изрека побијане пресуде противријечна разлозима, те да су изостали разлози о одлучним чињеницама, да је пресуда заснована на незаконитим доказима, те да је, у више облика, повријеђено право на одбрану и тиме почињене битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачке к), з) и г) ЗКП РС. У жалбеном основу погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, изнесеним аргументима из жалбе, оспорава се правилност чињеничне основе побијане пресуде, првенствено у дијелу закључака, заснованих на погрешној оцјени вјеродостојности исказа свједока Г. М. и З. Г. у повезаности са материјалним доказима, које жалба детаљно анализира, па се на тим аргуменама из чињеничне основе, заснива тврдња о повреди Кривичног закона, кроз погрешну правну квалификацију дјела. Оспорава се закључак побијане пресуде да се, у радњама оптуженог, стичу битни елементи бића кривичног дјела тешког убиства на нарочито подмукао начин из члана 149. став 1. тачка 1. КЗ РС, за које је побијаном пресудом оптужени оглашен кривим. Правилност и законитост побијане пресуде, оспорава се и у дијелу одлуке о кривичној санкцији, указујући на утврђене олакшавајуће околности, као околности због којих би се, по ставу жалбе, и са казном законског минимума, који успоставља КЗ РС, могла постићи сврха кажњавања. У дијелу одлуке о трошковима кривичног поступка, се наводи да оптужени није у могућности сносити било какве трошкове поступка, због свог имовног стања.

У писмено поднесеном одговору на жалбу, у смислу одредбе члана 316. ЗКП РС, окружни јавни тужилац из Бање Луке је предложио да се жалба браниоца оптуженог одбије, као неоснована, и првостепена пресуда потврди.

У сједници вијећа, бранилац оптуженог је изложио жалбу, остајући код приговора и приједлога, које је оптужени подржао. Републички јавни тужилац, Бранка Милошевић је изложила одговор на жалбу окружног јавног тужиоца из Бање Луке, те подржала аргументе и приједлог из истог.

Испитујући првостепену пресуду у смислу одредбе члана 320. ЗКП РС, одлучено је као у изреци ове пресуде из следећих разлога:

Нису основани аргументи из жалбе, у прилог тврдњи да је, у поступку пред првостепеним судом, повријеђено право на одбрану и тиме почињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС.

Право на одбрану, садржано у принципу једнакости у поступању из одредбе члана 14. ЗКП РС, које обухвата једнак процесни положај странака у свим аспектима, супротно тврдњама из жалбе, није повријеђено у поступку доношења побијане пресуде. Прихваћени су доказни приједлози одбране и на

главном претресу су саслушани свједоци М. В., Р. Ј., З. В., Б. Т., Д. С., С. М. Уважен је и доказни приједлог одбране, те је извршено вјештачење оптуженог од стране неуропсихијатра др Б. С., који је налаз и мишљење вјештак изложио у условима непосредности. У складу са одредбом члана 295. став 2. ЗКП РС, првостепени суд је оцјенио сваки доказ оптужбе и одбране појединачно и у међусобној повезаности, те за изведене закључке о одлучним чињеницама дао разлоге у образложењу побијане пресуде, тако да се, објективно посматрано, не може стећи утисак о постојању услова у којима је одбрана стављена у неповољнији положај у односу на тужиоца у поступку, и тиме повреди принципа једнакости из одредба члана 14. ЗКП РС. Цијенећи наведено, сама чињеница да првостепени суд није уважио све доказне приједлоге одбране, одбијајући приједлог да се од ЦЈБ П. прибаве подаци о „евентуалиним поступцима“ против оштећеног и листинг разговора из мреже Е., супротно аргументима из жалбе, не даје основа за закључак да је тиме повријеђен принцип једнакости, садржан у одредби члана 14. ЗКП РС, па тиме и право на одбрану. Наиме, право суда да одбије извођење доказа, када оцијени да је понуђени доказ непотребан, садржано је у одредби члана 278. став 2. ЗКП РС, тако да је, у складу са цитираном законском одредбом, предсједник вијећа на главном претресу одбио извођење наведених предложених доказа, дајући разлоге да ти понуђени докази нису релеванти за кривични поступак. Правилност и ваљаност такве одлуке, са аспекта утврђења одлучних чињеница, овај суд је испитао у оквиру жалбених приговора којима се оспорава правилност и потпуност чињеничне основе побијане пресуде.

Нису основани аргументи из жалбе, у прилог тврдњи да је изрека побијане пресуде, у дијелу који се односи на кривично дјело тешког убиства из члана 149. став 1. тачка 1. КЗ РС, противријечна разлозима и да су изостали разлози о одлучним чињеницама, те да је тиме захваћена битном повредом одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка к) ЗКП РС.

Супротно тврдњама из жалбе, изрека побијане пресуде садржи јасан чињенични опис реалне дјелатности оптуженог, који јасно одређује његов психички однос према дјелу у цјелини, дакле и према последици. У тако конципираној изреци пресуде, јасно су уграђени елементи свјести и воље, што све заједно дефинише битне елементе бића кривичног дјела тешког убиства на нарочито подмукао начин из члана 149. став 1. тачка 1. КЗ РС, за које је оптужени оглашен кривим том пресудом, те у свему усклађена са разлозима датим у њеном образложењу, за све одлучне чињенице. Дата је и оцјена вјеродостојности противријечних исказа оптуженог из истраге и са главног претреса, у оном дијелу у којем је измјењен, у складу са одредбом члана 304. став 7. ЗКП РС, а затим и њихова оцјена у повезаности са другим доказима, на начин како је то прописано одредбом члана 295. став 2. ЗКП РС, тако да, и у том дијелу образложења побијане пресуде, нису изостали разлози о одлучним чињеницама и тиме почињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка к) ЗКП РС.

У оквиру наведеног жалбеног основа, аргументима из жалбе, посебно се потенцира тврдња о изостанку разлога у оцјени исказа свједока Г. М., супруге оштећеног М. М. те свједока З. Г., који су по ставу из жалбе противријечни у односу на дефинисање тачног времена телефонске комуникације између

оптуженог и оштећеног, критичног дана, и чињенице од кога је позив био упућен. Међутим, у конкретном случају није спорно да је између оптуженог и оштећеног, критичног дана, било више комуникација (усмено, у јутарњим часовима испред болнице и током дана, путем мобилних телефона), када је и договорен састанак на пумпи Б. г. у П., ради враћања оштећеном раније позајмљеног новца. Оптужени је потврдио у свом исказу да на договорено мјесто није дошао јер није имао новац да врати, нити могућност да га обезбједи, већ да је позвао оштећеног на његов мобилни телефон, да дође у заселак Ш., на локални пут П. Г.-Д. М., са тврдњом да му је возило остало у квару. Тај позив је потврђен објективним доказом, листингом њихових комуникација путем мобилних телефона. Имајући у виду наведено, исказ супруге оштећеног, који је садржајно изнесен у побијаној пресуди и оцијењен у складу са одредбом члана 295. став 2. ЗКП РС, посматран у цјелини (у опису међусобних односа оптуженог и оштећеног, остварене комуникације измеђи њих), не може се цијенити као противријечан у односу на друге доказе, па ни у оном дијелу у којем одређује вријеме пријема телефонског позива (након ручка, око 15 часова), јер је то, коначно ствар перцепције, која је индивидуална.

У оквиру жалбеног основа погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, у образложењу жалбе, садржана је тврдња да је, приликом испитивања у истрази „оптужени био премлаћен и да је над њим вршена тортура“. Тиме се указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка з) ЗКП РС, који аргументи нису основани. Наиме, из садржаја записника са главног претреса од 17.11.2016. године, јасно призилази да је тужилац, приликом унакрсног испитивања, предочио оптуженом записнике о његовом испитивању из истраге у ЦЈБ П. број 15-02/1-102/16 од 18.5.2016. године и Окружном тужилаштву Бања Лука, ПК П., број Т13 1 КТ 0007983 16 од 18.5.2016. и од 13.7.2016. године, да је оптужени потврдио да су његови потписи на тим записницима (у којима је констатовано да је слушао диктирање записника те му није потребно читање истог и да нема примједби), те да је испитан у присуству браниоца. Слиједом наведеног, без основа су тврдње оптуженог на главном претресу да записнике није прочитао, те да је на истима само „преписана“ његова претходна изјава. Примјену силе, пријетње или било ког облика вршења тортуре над њим у истрази од стране овлашћених службених лица или тужиоца приликом испитивања, оптужени није ни споменуо на главном претресу, и ову чињеницу бранилац први пут износи у жалби, без конкретних аргумената на којима заснива такве тврдње, ради чега су без основа приговори из жалбе којима се указује на незаконитост записника из истраге, као доказа кориштених на главном претресу, и тиме битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка з) ЗКП РС.

Овај суд је испитао и жалбене приговоре, којима се оспорава правилност оцјене спроведених доказа, па слиједом тога и правилност чињеничне основе побијане пресуде, налазећи да ти приговори нису основани.

Анализом и оцјеном спроведених доказа, појединачно и у међусобној повезаности, на начин како то прописује одредба члана 295. став 2. ЗКП РС, првостепени суд је потпуно и правилно утврдио чињенично стање и извео правилан закључак да је оптужени, критичног дана, на нарочито подмукао

начин лишио живота оштећеног М. М., и тиме починио кривично дјело тешког убиства из члана 149. став 1. тачка 1. КЗ РС.

Постојање неријешених дугова према оштећеном, потврдио је сам оптужени у свом исказу, да је новац требао вратити, критичног дана, на пумпи Б. г. у П., мада новац није имао, нити је исти могао обезбиједити. Потврдио је и међусобну комуникацију са оштећеним, критичног дана, која је објективизирана листингом позива и СМС порука М:Тел оператера, те исказом свједока З. Г., који је критичног дана био са оштећеним иза 15 часова, од којег је хтио купити половно ауто, да је био присутан када је на мобилни телефон неко оштећеног позвао у два наврата, и то у периоду око 15,30-15,40 часова, да је чуо да оштећени некога пита „гдје треба доћи, је ли то старим путем, је ли то стара цеста“, да му је, након тога рекао оштећени да мора ићи и да је неко остао у квару. Оптужени, у свом исказу, описује мјесто на које је позвао оштећеног, објашњењем да је остао у квару са возилом, као усамљено мјесто са макадамским путем, да је около једним дијелом шума, ненасељене ријетке куће, да тим путем ријетко има пролазника а и возила, односно да је пут слабо фреквентан, да је на то мјесто дошао са моторним возилом и понио са собом пушку М-48, а од М. К. узео метке у 13 часова (правдао се да хоће да убије неке псе), па када је оштећени изашао из свог возила, у правцу оштећеног испалио два хитаца (исказ из истраге), односно један хитац (исказ на главном претресу), и након тога се удаљио возилом са лица мјеста.

Прихватајући налаз др Ж. К. у Заводу за ..., Б. Л. дана 15.5.2016. године, правилно је првостепени суд утврдио да је смрт оштећеног насилна и да је наступила непосредно усљед масивног унутрашњег искрварења из разорених великих крвних судова, органа и ткива грудног коша (срце, великих крвних судова, плућа), те разорених витално важних можданих центара, да се ради о двије прострјелне ране настале дјеловањем пројектила испалиених из ручног ватреног оружја из даљине, да је прва прострелна рана на предњој страни грудног коша, а друга прострелна рана је у десној сљепоочници.

Цијенећи наведено, без основа су жалбени приговори, којима се, у оспоравању чињеничне основе побијане пресуде, указује на пропусте приликом увиђаја, када је пронађена само једна чаура, у ком правцу је и оптужени измјенио исказ на главном претресу, кроз тврдњу да је у правцу оштећеног испалио један хитац, о чему је побијана пресуда дала ваљане разлоге, доводећи у међусобну повезаност налаз вјештака С. Ј., који је извршио вјештачење ватреног оружја, пушке М-48, калибра 7,99 мм, фабричког броја ... (коју је оптужени склонио на скровито мјесто и то мјесто накнадно показао), и утврдио да спорна чаура, пронађена на лицу мјеста потиче од метка испалиеног из наведене пушке, те налаз вјештака др Ж. К., у погледу смрти оштећеног и тиме узрочно-последичне везе са напријед описаним повређивањем органа грудног коша и главе.

У погледу чињеничних закључака побијане пресуде о степену урачунљивости оптуженог у вријеме извршења дјела, у једном сегменту жалбених приговора се указује на повреду принципа једнакости у поступку, са тврдњом је, уважавањем доказног приједлога одбране одређено вјештачење оптуженог по вјештаку др Б. С., да је „умјесто одбране“ суд издао наредбу за

вјештачење и одредио предмет вјештачења, тако да се одбрана упознала са резултатима тог вјештачења тек по пријему налаза, што није случај код вјештачења које је одредио тужилац по вјештаку оптужбе др С. С.-В. У другом сегменту жалбених приговора, оспорава се ваљаност разлога датих у побијаној пресуди у оцијени налаза и мишљења наведених вјештака.

Изнесени аргументи, којима се указује на повреду принципа једнакости и тиме повреду права на одбрану, нису основани. У конкретном предмету, у погледу издавања наредбе за вјештачење, поступљено је у складу са одредбом члана 161. став 1. ЗКП РС, којом је прописано да писмену наредбу за вјештачење издаје тужилац или суд, са навођењем чињеница у погледу којих се врши вјештачење. У складу са цитираном законском одредбом, те одговарајућом наредбом тужиоца, за вјештачење по вјештаку оптужбе, неуропсихијатру др С. С.-В. и наредбом суда за вјештачење по вјештаку одбране, неуропсихијатру др Б. С., су извршена одговарјућа вјештачења оптуженог. Налази и мишљења изведени су, као доказ на главном претресу, у условима непосредности, у којима је, са аспекта права на одбрану, на једнак начин странкама у поступку омогућено директно и унакрсно испитивање вјештака у вези са резултатима вјештачења.

Надаље, у побијаној пресуди је дата анализа и оцјена налаза и мишљења вјештака оптужбе и одбране, а тако и њихов исказ на претресу, дајући разлоге за прихватање налаза др С. С.-В., која је закључила да је код оптуженог, могућност да схвати значај дјела и управља својим поступцима у вријеме извршења дјела била смањена, али не битно, за разлику од налаза и мишљења вјештака одбране др Б. С., који је закључио, да је код оптуженог, могућност схватања дјела била смањена, а могућност управљања поступцима била битно смањена. Разлоге из побијане пресуде, да је вјештак одбране налаз и мишљење засновао и на полиграфском извјештају који није проведен као доказ, да је исти, претежно, заснован на исказу оптуженог, без посебне анализе и повезаности са другим доказима, овај суд прихвата као мјеродавно образложено и правилност тако датих разлога се не може оспорити жалбеним приговорима.

Цијенећи све наведене доказе и анализу истих, појединачно и у међусобној повезаности, нема сумње да је правилно првостепени суд, у радњама оптуженог критичне прилике, нашао објективне елементе нарочито подмуклог начина поступања, у околностима планског и лукаво смишљеног лишења живота оштећеног, које се огледају у чињеници да је оптужени прецизно одабрао усамљено мјесто на макадамском путу, да је около једним дијелом шума, ненасељене и ријетке куће, намамио га да дође на мјесто извршења дјела, лажно приказујући да је остао у квари са возилом, са којим се, након извршења дјела, удаљио са лица мјеста. Правилно је првостепени суд нашао и постојање субјективних елемената убиства на нарочито подмукао начин, у околностима да су оштећени и оптужени били у добрим односима, да су се међусобно породично посјећивали, да је оштећени долазио код оптуженог на крштење, свадбу, да је, у таквим околностима, искористио безазлен положај оштећеног, који долази на то усамљено мјесто и са повјерењем прилази оптуженом, да оштећени није могао очекивати било какве радње окривљеног према њему у циљу лишења живота, и тиме био лишен сваке опрезности, када оптужени у њега пуца из ватреног оружја.

Све ове околности, објективног и субјективног карактера у поступцима оптуженог, приликом лишења живота оштећеног, и по оцјени овог суда, представљају квалификаторне елементе бића кривичног дјела убиства на нарочито подмукао начин из члана 149. став 1. тачка 1. КЗ РС.

Слиједом наведеног, овај суд налази, да је на потпуно и правилно утврђеном чињеничном стању, правилно примјењен Кривични закон, када су радње оптуженог, чињенично описане у изреци побијане пресуде, квалификоване као кривично дјело тешког убиства на нарочито подмукао начин из члана 149. став 1. тачка 1. КЗ РС. Ради тога су без основа жалбени приговори, којима се оспорава закључак побијане пресуде о правној квалификацији дјела и тврдња да се у радњама оптуженог стичу битни елементи бића кривичног дјела убиства из члана 148. став 1. КЗ РС.

Овај суд је испитао побијану пресуду у погледу одлуке о кривичној санкцији, у вези са аргументима изнесеним у жалби, налазећи да исти нису основани.

Казне затвора, утврђене по првостепеној пресуди за дјела у стицају, и то за кривично дјело тешког убиства из члана 149. став 1. тачка 1. КЗ РС, у трајању од 15 (петнаест) година и кривично дјело недозвољене производње и промета оружја или експлозивних материја из члана 399. став 1. истог Закона у трајању од 6 (шест) мјесеци, су правилно одмјерене и то у границама прописаним законом за та кривична дјела и уз поштивање правила из одредбе члана 37. став 1. КЗ РС. Затим је првостепени суд, за дјела извршена у стицају, правилном примјеном одредбе члана 42. став 1 и 2., тачка 2. КЗ РС, оптуженом изрекао јединствену казну затвора у трајању од 15 (петнаест) година и 3 (три) мјесеца, која мјера казне је, и по оцјени овог суда, потребна и довољна за остварење сврхе кажњавања, прописане одредбом члана 28. КЗ РС.

Ово посебно када се има у виду тежина дјела, са аспекта законом прописана казне за кривично дјело тешког убиства из члана 149. став 1. тачка 1. КЗ РС (казна затвора од најмање 10 година или казна дуготрајног затвора), за које је оптужени оглашен кривим побијаном пресудом.

Правилно је првостепени суд цијенио, као олакшавајуће околности, да је оптужени дјело починио у стању смањене урачунљивости, да је неосуђиван, његове породичне прилике и да је исказао кајање, док је од отежавајућих околности правилно цијенио упорност у извршењу дјела, те понашање (одлазак у куповину, слање порука СМС оштећеном), након извршења дјела. Све ове околности су детаљно образложене у побијаној пресуди, оцијењене су у међусобној повезаности и за такву оцјену су дати ваљани разлози, како са аспекта генералне тако и специјалне превенције.

Одлуку о трошковима кривичног поступка, првостепени суд је донио на основу правилне примјене одредбе члана 99. став 1. у вези са чланом 96. став 2. тачке а), е) и ж) ЗКП РС. У жалби је наведено да оптужени није у могућности платити трошкове кривичног поступка због свог имовног стања, међутим, како у жалби, те у поступку пред првостепеним судом, одбрана није пружила доказе

да би плаћањем трошкова кривичног поступка било доведено у питање издржавање оптуженог или лица којег је дужан да издржава, то није било услова да се, у смислу одредбе члана 99. став 4. ЗКП РС, оптужени ослободи обавезе плаћања трошкова кривичног поступка, наведених као у изреци побијане пресуде.

На основу наведеног и примјеном члана 327. ЗКП РС, одлучено је као у изреци ове пресуде.

Записничар
Софија Рибих

Предсједник вијећа
др Вељко Икановић

Тачност отправка овјерава
руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић